

[Per Federspiel.]

rig konsekvens fra den franske statschefs side.

For vort eget vedkommende må det erkendes, at Den tyske Forbundsrepublik — jeg er glad for, at udenrigsministeren understregede dette — har været en støtte i vor europæiske politik både på det økonomiske og på det politiske område. Det er jo en sag for sig, at vi kan nære nogen bitterhed ved, at det ikke er lykkedes Den tyske Forbundsrepubliks regering at få gennemført en anerkendelse af langtidsaftalen hos instanserne i Bruxelles; det må jo erkendes, at vi ikke med rimelighed kunne forlange, at Tyskland skulle sætte selve fællesmarkedets eksistens på spil alene af hensyn til denne aftale; derfor har vi måttet nøjes med velmente improvisationer, som dog har kunnet mildne luften noget. Jeg tror, vi skal regne med, at det er den støtte, vi må bygge på i den europæiske politik, og dér vil vi gøre klogt i herhjemme at forstå det tyske dilemma.

Der har været megen utålmodighed med, at Tyskland ikke klart er gået ind for at forcere de 5 landes standpunkt igennem, og man har ment, at Tyskland måtte have særlige forudsætninger i kraft af den nære pagt med Frankrig. Det er imidlertid givet, at Tyskland har lige stor interesse i dels at få udvidet Fællesskabet med England og de øvrige ansøgere, dels at opretholde forbindelserne til Amerika, men på den anden side ikke at forskertse mulighederne for at drage den fulde nytte af den tysk-franske pagt i de tyske bestræbelser for at skabe afspænding, for at skabe et bedre forhold til østlandene og derved muligheder for en løsning af det tyske problem. For Tyskland er jo denne afspænding noget nær en livsbetingelse.

Der har været en vis tilbøjelighed til at betragte begrebet afspænding som noget, der ligesom kommer af sig selv, som følger af udviklingen, og som det blot gælder om ikke at lægge hindringer i vejen for. Det er vel nok en af grundene til, at

der i de fleste europæiske lande har kunnet rejses en så stærk opinion omkring Vietnamspørgsmålet, der jo har været en belastning for åben og fordomsfri drøftelser mellem øst og vest. Jeg tror, denne opfattelse af begrebet afspænding beror på en noget for stærk forenkling. Det er en proces, som vel er en naturlig følge af, at de lande, der lever under forskellige politiske systemer, ikke i det lange løb kan opretholde en egentlig fjendtlig indstilling over for hinanden, blot fordi deres samfundsformer er forskellige. Den tanke, at Europa skulle være delt ved en uigennemtrængelig mur, strider mod al menneskelig fornuft.

På den anden side kan man ikke se bort fra, at regeringer, der hviler på et yderst spinkelt politisk grundlag, på et ringe mindretal i befolkningen, må være på vagt over for tendenser, der kan udvikle tilstrækkelig styrke til at styrte regimet. Dette gør naturligvis kontaktmulighederne begrænsede, men på den anden side har det jo vist sig, at end ikke de mest hårdkogte kommunistiske regimer i det lange løb har kunnet afspærre deres befolkninger fra kontakt, selv på et relativt bredt plan, med andre lande, og det er i denne atmosfære, der sker en vis optøning af de stærke standpunkter, som regimerne i øst og vest tidligere har taget over for hinanden. Men herfra og til en løsning også af de politiske modsætningsforhold, for slet ikke at tale om et samarbejde om fælles interesser på det politiske plan, er der en meget lang vej.

Nu har regeringen jo både i tiltrædelseserklæringen og sidst i udenrigsministerens redegørelse givet udtryk for den danske interesse i at arbejde henimod en europæisk sikkerhedskonference, hvilket altså vil sige en egentlig konfrontation af den østlige og den vestlige politik. Det har naturligvis en vis sammenhæng med de almindelige afrustningsbestræbelser, herunder også forslaget om forbud mod spredning af kernevåben, en politik, der i og for sig kan foregå i ly af den egentlige strategiske kernevåbenbalance, hvis poler jo er Sovjetunio-